

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО

Факультет економіки та бізнесу

Кафедра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

ПОГОДЖЕНО

Гарант ОПП

д.е.н., професор _____ Т.І. Яворська

«29» серпня 2019 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав.кафедри підприємництва, торгівлі
та біржової діяльності

к.е.н., доцент _____ Л.О. Болтянська

«29» серпня 2019 р.

ПРОГРАМА НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВО - СИЛАБУС

з дисципліни **«Економічне управління підприємством» (обов'язкова)**

(найменування та статус компоненти: обов'язкова або за вибором студента)

для спеціальності **076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ОПП**

«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр, найменування спеціальності, освітньої програми)

форма навчання **денна**

Кількість кредитів – **4**

Курс **1**

Семестр **1**

Змістових модулів (підсумкових модульних контролів) – **2**

СРС – **80 годин**

Форма контролю – **екзамен**

(екзамен або диференційований залік)

Загальна кількість годин – **120 годин**

2019-2020 н.р.

«Економічне управління підприємством». Силабус для здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» факультету економіки та бізнесу, спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» – Мелітополь: ТДАТУ імені Дмитра Моторного, 2019. – 9 с.

Силабус складений на підставі «Положення про програму навчання здобувачів вищої освіти – силабус» Мелітополь: ТДАТУ, 2019. – 16с. та Програми навчальної дисципліни «Економічне управління підприємством» підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «Магістр» спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність». – Мелітополь 2019. – 17с.

Розробник(и): Грицаєнко Г.І., к.е.н., доцент

Рецензент: Андрєєва Л.О., к.е.н., доцент

Силабус затверджений на засіданні кафедри «Підприємництва, торгівлі та біржової діяльності»

Протокол № 1 від «29» серпня 2019 року

Завідувач кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності

к.е.н, доцент _____ Л.О. Болтянська

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» ступеня вищої освіти «Магістр»

Протокол № 1 від «25» вересня 2019 року

Голова, доц. _____ А.А. Костякова

1. Анотація курсу та Веб-сайт його розміщення

Курс включає вивчення принципів і факторів економічного управління підприємством

Веб-сайт курсу

<http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=912> (доступ через особистий логін і пароль для навчально-інформаційного порталу ТДАТУ)

2. Мета викладання дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо економічного управління підприємством в умовах ринкових відносин

3. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни є:

- ✓ вивчення закономірностей і механізму економічного управління підприємством;
- ✓ набуття вмінь використовувати ці закономірності в практиці.

4. Результати навчання – компетентності (з урахуванням soft skills)

Програмні результати, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

знання

показати знання та розуміння:

- різниці між такими ключовими категоріями: «фінансовий аналіз», «фінансовий моніторинг», «фінансова діагностика»;
- інформаційних потоків, що цікавлять основних користувачів фінансової інформації підприємства;
- принципів побудови системи фінансової діагностики чи моніторингу; переваги, недоліки та можливості застосування традиційних і новітніх методів і моделей фінансової діагностики

уміння

уміння:

- визначати фінансову стійкість підприємства на основі попереднього агрегування статей балансу;
- проводити вертикальний і горизонтальний аналіз активів і пасивів балансу підприємства;
- здійснювати розрахунки фінансових показників (коефіцієнтів) підприємства за групами ліквідності, платоспроможності, оборотності, рентабельності тощо;
- аналізувати фактично досягнуті показники й обґрунтовувати управлінські рішення щодо їх поліпшення.

комунікація

донесення до фахівців і нефахівців інформації про місце і значення економічного управління підприємством у вирішенні проблем та прийнятті рішень

soft skills

здатність аналітично мислити, уміння оптимістично оцінити ситуацію та прийняти рішення, чесність та відповідальність за точність та об'єктивність подання інформації

Після успішного проходження курсу здобувач вищої освіти володітиме наступними компетентностями:

- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, бути критичним та самокритичним. Здатність до ефективної зовнішньої та внутрішньої комунікації. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур.
- Здатність проводити дослідження з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
- Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

5. Пререквізити

Дисципліни, що передують вивченню даної дисципліни

Статистика
Економіка підприємства

Основи підприємництва
 Аналіз господарської діяльності
 Інвестування
 Бізнес-проекування
6. Постреквізити
 Стратегія підприємства
 Інноваційний розвиток підприємств
 Управління проектами
 Конкурентоспроможність суб'єктів господарювання

Дисципліни, які спираються
 на вивчення даної дисципліни

7. Інформація про викладача

Викладач (-і)

Грицаєнко Галина Іванівна, к.е.н., доцент кафедри підприємництва,
 торгівлі та біржової діяльності;
<http://feb.tsatu.edu.ua/teacher/gritsayenko-galina-ivanivna/>
halyna.hrytsaienko@tsatu.edu.ua

Е-mail викладача

8. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				балів
			годин				
			лк	лаб	пр	СРС	
Змістовий модуль 1. СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЕКОНОМІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ							
1	Лекція 1	Введення в дисципліну «Економічне управління підприємством»	2				
	Практичне заняття 1	Введення в дисципліну «Економічне управління підприємством»			2		3
	Самостійна робота 1	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
2	Лекція 2	Технологія розв'язання завдань економічного управління підприємством	2				
	Практичне заняття 2	Технологія розв'язання завдань економічного управління підприємством			2		3
	Самостійна робота 2	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
3	Лекція 3	Системи економічного управління підприємством	2				
	Практичне заняття 3	Системи економічного управління підприємством			2		3
	Самостійна робота 3	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
4	Лекція 4	Економічний порядок на підприємстві та інструменти його наведення	2				

	Практичне заняття 4	Економічний порядок на підприємстві та інструменти його наведення			2		3
	Самостійна робота 4	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
5	Лекція 5	Система бюджетного управління підприємством	2				
	Практичне заняття 5	Система бюджетного управління підприємством			2		3
	Самостійна робота 5	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
6, 7	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК I				10	
	ПМК I	Підсумковий контроль за змістовий модуль I					10
Всього за змістовий модуль 1 (60 годин)			10	-	10	40	35
Змістовий модуль 2. БЮДЖЕТНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ							
8	Лекція 6	Організація бюджетного управління підприємства	2				
	Практичне заняття 6	Організація бюджетного управління підприємства			2		3
	Самостійна робота 6	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
9	Лекція 7	Технологія формування операційних бюджетів і бюджету доходів і витрат	2				
	Практичне заняття 7	Технологія формування операційних бюджетів і бюджету доходів і витрат			2		3
	Самостійна робота 7	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
10	Лекція 8	Управління грошовими потоками підприємства на основі бюджету руху грошових коштів і розрахункового балансу	2				
	Практичне заняття 8	Управління грошовими потоками підприємства на основі бюджету руху грошових коштів і розрахункового балансу			2		3
	Самостійна робота 8	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
11	Лекція 9	Інформаційне забезпечення бюджетного управління	2				

	Практичне заняття 9	Інформаційне забезпечення бюджетного управління			2		3
	Самостійна робота 9	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				5	2
12	Лекція 10	Фінансова діагностика підприємства	2				
	Практичне заняття 10	Фінансова діагностика підприємства			2		3
	Самостійна робота 10	Опрацювання матеріалів лекції, робота на навчально-інформаційному порталі				10	2
13, 14	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2				10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовний модуль 2 (60 годин)			10	-	10	40	35
Екзамен			x	x	x	x	30
Разом (120 годин)			20	-	20	80	100

9. Методи та форми навчання

Форми навчання:

- ✓ за рівнем взаємодії здобувача вищої освіти з викладачем: індивідуальне, групове, колективне;
- ✓ за місцем проведення занять: аудиторне, поза аудиторне

Методи навчання:

- за організацією пізнавальної діяльності: словесні (лекції, дискусії), наочні (презентації), практичні (вправи, виконання завдань по заповненню звітності під час занять);
- за видами занять: лекції (лекція-візуалізація, лекція – бесіда); практичні заняття (індивідуальні та групові вправи, тематична дискусія, робота в малих групах);
- ✓ за мотивацією навчально-пізнавальної діяльності (ситуація звернення до життєвого досвіду студентів, заохочення);
- ✓ за контролем ефективності навчально-пізнавальної діяльності (самоконтроль через виконання тестів на навчально-інформаційному порталі, індивідуальне опитування, фронтальне опитування, ПМК, екзамен);
- за формою стимулювання пошукової та дослідницької діяльності (тематичні дискусії, завдання щодо використання мережі Інтернет, публічні промови і презентації, групові та/або індивідуальні проекти, моделі різних форматів професійних ситуацій).

10. Політика курсу

- ✓ Відвідування занять є важливою складовою навчання. За пропуски занять без поважної причини здобувач вищої освіти буде не атестований з даної дисципліни. Усі пропущені заняття мають бути відпрацьовані.
- ✓ Дозволяється вільне відвідування лекцій здобувачам за індивідуальним графіком навчання.
- ✓ Якщо здобувач вищої освіти відсутній з поважної причини, він/вона презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- ✓ Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- ✓ Під час виконання письмових тестових завдань не допустимо порушення академічної доброчесності.
- ✓ Презентації та виступи мають бути авторськими (оригінальними).

✓ Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися навчальної етики, поважно ставитися до учасників навчального процесу, дотримуватися дисципліни, дбайливо ставитись до обладнання та книжкового фонду ТДАТУ, виконувати графік навчального процесу.

11. Система оцінювання курсу

Щотижнево – бали за роботу на практичних заняттях; в межах кожної теми – бали за самостійну роботу; по завершенню змістового модуля – бали за ПМК; по завершенню семестру – підсумкові бали у вигляді екзамену. Результати поточного та підсумково-модульного контролю формують узагальнену оцінку в балах за накопичувальним принципом Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань студентів ТДАТУ» за 100-бальною шкалою.

Критерії оцінювання

Практичні заняття	Частка вірно виконаних завдань
Самостійна робота (СРС)	Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування на НІП ТДАТУ (дві спроби – середній результат) Відбувається у вигляді тестових завдань та письмових робіт в кінці вивчення змістових модулів
Підсумково-модульний контроль (ПМК I, II)	Під час модульного контролю оцінюються такі компоненти: ✓ Повнота розкриття питання (вірні відповіді) ✓ Якість інформації ✓ Самостійність
Екзамен	Підсумкова форма контролю, результати якого оцінюються за 100-бальною шкалою за накопичувальним принципом

12. Інформаційні ресурси та пакет дисципліни

Рекомендована література

1. Андреева Л.О. Економіка підприємства: Навчальний посібник. / Л.О. Болтянська, Л.О. Андреева, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.;
2. Андреева Л.О. Ідентифікація стратегічної поведінки сільськогосподарських підприємств / Л.О. Андреева // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – № 4 (24). – С. 13-19;
3. Андреева Л.О. Моделювання роботи економічного механізму маркетингу / Л.О. Андреева // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2013. – № 2 (18), том 5. – С. 7-14;
4. Андреева Л.О. Системний аналіз організації / Л.О. Андреева // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. – № 2 (18), том 5. – С. 7-14;
5. Андреева Л.О. Стратегічне планування – фундамент довгострокового бізнесового благополуччя / Л.О. Андреева // Збірник наукових праць ТДАТУ (економічні науки) / За ред. М.Ф. Кропивка. – Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2011. – № 4– С. 32-41;
6. Андреева Л.О. Удосконалення методичного забезпечення стратегічного планування діяльності підприємства / Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська, М.І. Грицаєнко та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 5-57;
7. Андреева Л.О. Аналітична оцінка діяльності м'ясопереробних підприємств регіону / Л.О. Андреева, О.І. Лисак // Інноваційна економіка – 2016. – №1-2 (61). – С. 141-146;
8. Андреева Л.О. Методичні аспекти стратегічного розвитку підприємств / Л.О. Андреева, О.І. Лисак // Бізнес Інформ – 2016. – № 6.– С. 227-231;
9. Грицаєнко Г.І. Інвестиції в технічне забезпечення аграрного виробництва

- [Електронний ресурс] / Г.І. Грицаєнко, І.М. Грицаєнко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2016. – вип. 12. – Режим доступу : <http://global-national.in.ua/archive/12-2016/14.pdf>;
10. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І. Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.;
  11. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції в соціальний капітал / Г.І. Грицаєнко, М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2018. – № 1. – С. 188-194;
  12. Грицаєнко Г.І. Соціальні інвестиції: сутність, стан та особливості здійснення на селі / Г.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2018. – № 1. – С. 126-132;
  13. Грицаєнко М.І. Кадрове забезпечення аграрної науки України / М.І. Грицаєнко // Економіка розвитку. – 2014. – № 4 – С. 19–25;
  14. Грицаєнко М. Трансакційні витрати національної економіки: сутність, класифікація та оцінка [Електронний ресурс] / Микола Грицаєнко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2017. — Вип. 2 (17). — С. 41-55. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17hmikto.pdf>;
  15. Грицаєнко М.І. Довіра як передумова розвитку підприємницької діяльності / М.І. Грицаєнко // Бізнес Інформ. – 2016. – №12. – 143-148;
  16. Грицаєнко М.І. Соціальний капітал у становленні підприємницької мережі аграрної сфери України / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2017. – №5 – С. 58-64;
  17. Грицаєнко М.І. Сутність соціального капіталу та його особливості в аграрній сфері / М.І. Грицаєнко // Економіка АПК. – 2018. – №1. – С. 60-65;
  18. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати на макро-, мезо- та мікрорівнях / М.І. Грицаєнко // Економіка та управління АПК. – 2018. – №1. – С. 124-133;
  19. Грицаєнко М.І. Трансакційні витрати: сутність, класифікація та зв'язок з соціальним капіталом / М.І. Грицаєнко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2017. – №4. – С. 249-255;
  20. Економічне управління підприємством [Текст] : навч. посібник / [Н. М. Євдокимова, Л. П. Батенко, В. А. Верба та ін.] ; за заг. ред. Н. М. Євдокимової ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ «Київський нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». – К. : КНЕУ, 2011. – 327 с.;
  21. Жданов С.А. Механизмы экономического управления предприятием: Учеб. пособие для вузов. / С.А. Жданов. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 319 с.;
  22. Завадських Г.М. Дослідження сучасного стану інвестиційної сфери аграрних підприємств / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. та ін. // Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: Монографія. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 272 с. – С. 155-208;
  23. Gritsaenko H. Investments in the technical support of agrarian production / H. Gritsaenko, I. Gritsaenko // Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки», (Полтава, 30 жовтня 2017 р.) – Полтава: РВВ ПДАА, 2017. – С. 139-142.
  24. Gritsaenko H. Investment of agricultural machinery in agricultural production of Ukraine / V. Didur, H. Gritsaenko, I. Gritsaenko // МАШИНЫ ДЛЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА 2017 : материалы V Международного научного конгресса, г. Варна, Болгария, 21-24 июня 2017 р. – Варна, 2017. – С. 125-129.
  25. Gutkevych S., Zavadskyh Investment strategy of agrarian sector / С. Гуткевич, Г. Завадських // Интеллект XXI, 2015 №1.- С.70-76.
  26. Hrytsaienko H., Hrytsaienko I., Bondar A. and Zhuravel D. Mechanism of Investment of Technical Service in Agricultural Households. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 29-40.
  27. Hrytsaienko M., Hrytsaienko H., Andrieieva L. and Boltianska L. The Role of Social Capital in Development of Agricultural Entrepreneurship. Modern Development Paths of Agricultural

Production. 2019. pp. 427-440.

28. Hrytsaienko M., Rogach Y. and Zorya M. Location of Social Capital in the Labor Protection of the Enterprise. Modern Development Paths of Agricultural Production. 2019. pp. 41-52.

Інформаційні ресурси

---

1. Навчально-інформаційний портал ТДАТУ <http://nip.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1153>

2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>

3. Методичний кабінет кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

4. Internet:

<http://rsp.ukrstat.gov.ua/> - Державна служба статистики України